

**Το 5^ο ΓΕΛ Τρικάλων στην ταινία «Καζαντζάκης» του Γ.
Σμαραγδή στο πλαίσιο του Πολιτιστικού εκπαιδευτικού
προγράμματος: «Μια αστραπή η ζωή μας... μα
προλαβαίνουμε». Η ζωή και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη
(λογοτεχνικό εργαστήριο)**

**Συντονίστρια- Υπεύθυνη καθηγήτρια: Ηλιάδη Αμαλία ΠΕ02, φιλόλογος-
ιστορικός, Διευθύντρια 5^{ου} ΓΕΛ Τρικάλων**

Ο σκηνοθέτης Γιάννης Σμαραγδής, μετά τις ταινίες «Καβάφης», *El Greco* και «Ο Θεός αγαπάει το χαβιάρι», ολοκλήρωσε τη νέα του ταινία «Νίκος Καζαντζάκης». Το σενάριο της ταινίας βασίζεται πάνω στην πνευματική αυτοβιογραφία του μεγάλου Έλληνα και ταυτόχρονα οικουμενικού συγγραφέα Νίκου Καζαντζάκη, Αναφορά στον Γκρέκο.

Είναι μια πολυκόμαντη αναζήτηση του συγγραφέα, μέσα από όνειρα και ταξίδια σε τόπους που αγάπησε, διεκδικώντας βιωματικά να κατανοήσει τον Χριστό, τον Βούδα, τον Λένιν, για να καταλήξει, μέσω του Οδυσσέα του, στην «Κρητική Ματιά» η οποία τον οδήγησε στην κατάργηση του φόβου του θανάτου και στην κατάκτηση μιας ανώτερης ελευθερίας.

«Στην Ευρώπη του σήμερα όπου υπάρχουν εντάσεις και διαφοροποιήσεις, η τέχνη πρέπει να παίξει το ρόλο της, δηλαδή να ενώνει τις ανθρώπους και να τους δίνει δύναμη. Εμείς, οι άνθρωποι του κινηματογράφου το αποδεικνύουμε έμπρακτα. Τέσσερις διαφορετικές χώρες της Ευρώπης Ελλάδα, Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία ενώνουμε τις δυνάμεις μας για να δημιουργήσουμε μια ταινία για τον Κρητικό Έλληνα, τον Ευρωπαίο και τον οικουμενικό συγγραφέα Νίκο Καζαντζάκη!» τόνισε ο Γιάννης Σμαραγδής.

Τα γυρίσματα ξεκίνησαν τον Απρίλιο του 2016. Έγιναν στην Ελλάδα, στην Κρήτη, στην Αθήνα, στην Αίγινα, στις θάλασσες του Αιγαίου, στη Γαλλία, Παρίσι και Αντίπολη, στην Αυστρία, Βιέννη, στην Γερμανία, Βερολίνο καθώς και στην Κίνα. Οι ηθοποιοί που συμμετέχουν στην ταινία είναι ο **Οδυσσέας Παπασπηλιόπουλος** ως Νέος Καζαντζάκης, η Μαρίνα Καλογήρου ως Ελένη Καζαντζάκη, ο Θοδωρής Αθερίδης ως Γιώργης Ζορμπάς, η Ζέτα Δούκα ως Μελίνα Μερκούρη και ο Στάθης Ψάλτης στο ρόλο ενός καλόγερου.

«Μέσα από την ταινία θέλουμε και πιστεύουμε ότι θα προβληθεί η μεγάλη αλλά και ελκυστική προσωπικότητα του Νίκου Καζαντζάκη, καθώς και οι τόποι που έζησε, αγάπησε και τον γοήτευσαν. Ο μεγάλος Κρητικός συγγραφέας έλεγε πως «αυτό που καθόρισε την ζωή του αλλά

και το έργο του ήταν τα ταξίδια και τα όνειρα». Αυτό ακριβώς θα επιδιωχθεί να αναδειχθεί μέσα από την ταινία. Τα ταξίδια του στην Γαλλία, την Γερμανία την Αυστρία και την Κίνα και μέσα από αυτά οι φιλοσοφικές και μεταφυσικές αναζητήσεις του, αλλά και το «μέσα» το «εσώτερο» ταξίδι» συμπλήρωσε ο κ. Σμαραγδής.

Η γεμάτη αφοσίωση παρακολούθηση της εν λόγω ταινίας από τους μαθητές/τριες του 5^{ου} ΓΕΛ Τρικάλων και στη συνέχεια η εμπριθής ανάλυσή της στο πλαίσιο του **Πολιτιστικού εκπαιδευτικού προγράμματος: «Μια αστραπή η ζωή μας... μα προλαβαίνουμε». Η ζωή και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη (λογοτεχνικό εργαστήριο)** βοήθησε τους μαθητές μας να βιώσουν τον εκπαιδευτικό-μορφωτικό χαρακτήρα της, καθώς και την ψυχική ανάταση και αναζωογόνηση που αφειδώλευτα προσφέρεται μέσω μιας διαφορετικής μορφής μαθησιακής διαδικασίας. Σε μια εποχή που ο πολιτισμός της εικόνας κυριαρχεί στην καθημερινότητα των νέων ανθρώπων και που το σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα θεωρεί δημιουργικό τον χρόνο εκείνο των εκπαιδευτικών «μετακινήσεων» που αντικαθιστά, εναλλακτικά, την διδασκαλία στην τάξη, οι οργανωμένες σχολικές επισκέψεις με συνείδηση του χαρακτήρα τους από εκπαιδευτικούς που, σεβόμενοι τους μαθητές τους, αγαπούν και τιμούν το λειτούργημά τους, χωρίς να εμπορούνται από νοοτροπία χρησιμοθηρίας, αποτελούν αναγκαία συνθήκη για ένα αναβαθμισμένο, ελκυστικό, μα πρωτίστως δημιουργικό Δημόσιο Σχολείο.

**Απόψεις σχετικά με την ταινία του Γ. Σμαραγδή
«Καζαντζάκης», που μας αφηγείται τη ζωή του Νίκου
Καζαντζάκη-Κριτική αποτίμηση».**

**ΓΟΥΛΑ ΔΗΜΗΤΡΑ, μαθήτρια του τμήματος Β1 του 5^{ου}
Γενικού Λυκείου Τρικάλων**

Την Παρασκευή, 8/12/2017, με το σχολείο μου, είδαμε στον κινηματογράφο «Τηλέμαχος» της πόλης μας την ταινία του Γ. Σμαραγδή: «Καζαντζάκης». Οι συνοδοί καθηγητές μας: *Ηλιάδη Αμαλία, ΠΕ02-Διευθύντρια, Αναγνώστου Αγγελική ΠΕ02, Αλεξανδρή Χαρά ΠΕ02 και Γεωργόπουλος Ιωάννης ΠΕ11* μας πρόσφεραν τη δυνατότητα να εκτιμήσουμε τη μαγική τέχνη του κινηματογράφου, μέσα από την ταινία του Γ. Σμαραγδή «Καζαντζάκης». Ο σκοπός; να έρθουμε εμείς οι μαθητές/τριες, μέσα από την εν λόγω ταινία τέχνης σε επαφή με τα βασικά χαρακτηριστικά του ποιοτικού κινηματογράφου στο πλαίσιο του οποίου αυτή δημιουργήθηκε, ώστε να προβληματιστούμε για τη σημασία και τη διαχρονικότητα των ιδεών που αυτή εκπροσωπεί, και στη συνέχεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στο σχολείο, με βιωματικό, παραστατικό τρόπο, να την περιγράψουμε και να την προσεγγίσουμε κριτικά.

Για να γίνει αυτή η ταινία φαίνεται πως χρειάστηκε χρόνο μα και πολύ δουλειά. Άλλωστε δεν είναι εύκολο το να γυρίζεις την ζωή του μεγαλύτερου Έλληνα συγγραφέα. Οι ηθοποιοί θεωρώ πως ανταπεξήλθαν αρκετά καλά σε όλη την ιστορία και αυτό ήταν κάτι το πολύ ευχάριστο. Μπορώ να πω πως ο πρωταγωνιστής που υποδύεται τον Νίκο Καζαντζάκη ταίριαζε απόλυτα με αυτό που πίστευα ότι ήταν. Η ερμηνεία του συγκινεί μα και χαρίζει χαμόγελο στο κοινό στις πιο χαλαρές στιγμές. Είναι μια ταινία που σου δίνει να καταλάβεις για ποιο λόγο εκείνος ο φοβερός συγγραφέας έγραψε τα έργα του, μέσα από αυτά βιώνουμε κι εμείς μαζί του, τον πόνο, την καταπίεση που έχει ζήσει. Όμως, όπως λέει και στην ταινία, στο σκοτάδι απαντάς με φως.

Η ιστορία ξεκινά λίγα λεπτά πριν αφήσει την τελευταία του πνοή δίπλα στην αγαπημένη του Ελένη Σαμίου σε ένα νοσοκομείο στο Φράιμπουργκ στη Γερμανία. Μετά μας ταξιδεύει πίσω στο μυαλό του στις μέρες εκείνες που θα τελείωνε το έργο του EL GRECO. Εκεί αρχίζει να αφηγείται στην γυναίκα του Ελένη πως έγραψε όλα του τα έργα από την παιδική του ηλικία μέχρι και τότε. Μας δείχνει τα σκληρά παιδικά του χρόνια κι από τον πόλεμο που επικρατούσε μα και από την σκληρότητα του πατέρα του, μας δείχνει την εφηβεία του και ότι παράτησε την νομική που δεν επιθυμούσε ο ίδιος να περάσει μα ο πατέρας του. Στην

συνέχεια μας αφηγείται το πως γνωρίζει τον Άγγελο Σικελιανό και πως γίνονται φίλοι .Έπειτα μέσα από τα αποφθέγματα που διαβάζει μας παίρνει μαζί του στα ταξίδια που έκανε, προκειμένου να ανακαλύψει το θεό κυρίως τον Χριστό και τον Βούδα .Στην συνέχεια μας δείχνει πως γνώρισε τη γυναίκα του που ήταν αυτή η οποία του δακτυλογράφησε όλα του τα έργα .Ένα πρόσωπο καταλύτης στην Ζωή του Καζαντζάκη ήταν ο Αλέξης Ζορμπάς, ένας άνθρωπος που του έμαθε να μην φοβάται το θάνατο.

Αυτοί οι άνθρωποι που δούλεψαν και κατάφεραν να βγάλουν ένα τόσο καλό αποτέλεσμα αξίζουν συγχαρητήρια . Στην ταινία συναντάμε τρεις ηθοποιούς που υποδύονται τον Καζαντζάκη [**Οδυσσέας Παπασπηλιόπουλος** , **Αλέξανδρος Καμπαξής**, **Στέφανος Ληναίος**]στην μικρή, στην μεσαία και στην μεγάλη ηλικία ,και οι τρεις τους κατάφεραν να τον υποδυθούν αξιοθαύμαστα , καθώς επίσης πολύ καλή ερμηνεία είχε η ηθοποιός που έπαιζε την γυναίκα του Καζαντζάκη [**Μαρίνα Καλογήρου**]Είχαν μια πολύ καλή χημεία μεταξύ τους που έδενε απόλυτα με την ιστορία . Εξίσου καλός ήταν και ο ηθοποιός που έκανε τον Άγγελο Σικελιανό [**Νίκος Καρδώνης**], ο τρόπος που έπαιζε ήταν καθηλωτικός .Μια κατά την γνώμη μου μέτρια ερμηνεία ήταν αυτή του πατέρα του Καζαντζάκη [**Αργύρης Ξάφης**] ,σε ορισμένα σημεία ήταν καλός, σε κάποια υπερέβαλε ,βέβαια ο ρόλος του απαιτούσε την υπερβολή καθώς ήταν ο βίαιος πατέρας και είχε σημαδέψει την ζωή του συγγραφέα... ήθελα να με κάνει κι εμένα να το νιώσω αυτό, πράγμα που δεν κατάφερε . Τώρα ο ρόλος του Ζορμπά ήταν ένας ρόλος που με εξέπληξε: η αλήθεια είναι πως δεν περίμενα αυτός ο ηθοποιός [**Θοδωρής Αθερίδης**] να δέσει τόσο καλά με τον ρόλο. Θα αναφερθώ επίσης στην εκπληκτική ερμηνεία του ηγούμενου [**Στάθης Ψάλτης**] που βρήκε τον Καζαντζάκη και του μίλησε .Φαίνεται η εμπειρία που έχει στον κινηματογράφο και γενικά στην ηθοποιία, πάντα οι καλοί ηθοποιοί παίζουν εξίσου καλά και κόντρα ρόλους. Σχετικά με τον ρόλο της Μελίνας Μερκούρη [**Ζέτα Δούκα**],νομίζω ότι κάτι έλειπε, όχι ότι δεν έπαιξε σωστά, μα εφόσον μιλάμε για μια γυναίκα θρύλο για την Ελλάδα μα και τον κόσμο, η ηθοποιός θα μπορούσε να κάνει κάτι που να δείξει, να τονίσει περισσότερο την παρουσία της. Κατά την γνώμη μου ήταν «άφαντη».

Αυτή η ταινία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί από τον κάθε άνθρωπο ξεχωριστά ανάλογα, για εμένα όμως ήταν μια ταινία που μου έδειξε ποιος πραγματικά είναι ο Καζαντζάκης ,ταξίδεψα μαζί του ,έκλαψα μαζί του, χάρηκα μαζί του .Με άφησε πραγματικά να δω μέσα από τα μάτια του πρωταγωνιστή την ζωή του, από την αρχή μέχρι το τέλος .Όμως το τέλος της δεν με εντυπωσίασε. Δεν έφταιγε ο θάνατός του, αυτός ήταν κάτι δεδομένο από την αρχή. Αυτό που «έφταιγε» ήταν η σκηνοθεσία της τελευταίας σκηνής.

Συμπερασματικά, η τέχνη του κινηματογράφου , αν και είναι μια αφηρημένη έννοια, έχει συγκεκριμένο σκοπό και αποτελέσματα. Τα είδη-φόρμες αυτής της τέχνης είναι αρκετές και η κάθε μια επιδρά με τον τρόπο της λίγο ή πολύ στις ανθρώπινες ζωές αλλά και γενικότερα στην κοινωνία. Κατά την προσωπική μου άποψη ο κινηματογράφος είναι το είδος της τέχνης ,το οποίο μπορεί να επηρεάσει περισσότερο τον άνθρωπο καθώς είναι ένας συνδυασμός πολλών άλλων μορφών τέχνης. Έτσι η τέχνη του κινηματογράφου είναι κάτι που επηρεάζει και παρακινεί ανθρώπους διάφορων ηλικιών και χαρακτήρων να επιδοθούν σε διάφορους τομείς και ευελπιστώ πως αυτό θα συνεχιστεί και στο μέλλον.

Το 5^ο ΓΕΛ Τρικάλων στην ταινία «Καζαντζάκης» του Γ. Σμαραγδή στο πλαίσιο του Πολιτιστικού εκπαιδευτικού προγράμματος: «Μια αστραπή η ζωή μας... μα προλαβαίνουμε». Η ζωή και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη (λογοτεχνικό εργαστήριο)

Συντονίστρια- Υπεύθυνη καθηγήτρια: Ηλιάδη Αμαλία ΠΕ02, φιλόλογος-ιστορικός, Διευθύντρια 5^{ου} ΓΕΛ Τρικάλων

Απόψεις σχετικά με την ταινία του Γ. Σμαραγδή «Καζαντζάκης», που μας αφηγείται τη ζωή του Νίκου Καζαντζάκη-Κριτική αποτίμηση».

Σωκράτης Γούλας, μαθητής Β1 5^{ου} Γενικού Λυκείου Τρικάλων

Την Παρασκευή, 8/12/2017, με το σχολείο μου, είδαμε στον κινηματογράφο «Τηλέμαχος» της πόλης μας την ταινία του Γ. Σμαραγδή: «Καζαντζάκης». Οι συνοδοί καθηγητές μας: *Ηλιάδη Αμαλία, ΠΕ02-Διευθύντρια, Αναγνώστου Αγγελική ΠΕ02, Αλεξανδρή Χαρά ΠΕ02 και Γεωργόπουλος Ιωάννης ΠΕ11* μας πρόσφεραν τη δυνατότητα να εκτιμήσουμε τη μαγική τέχνη του κινηματογράφου, μέσα από την ταινία του Γ. Σμαραγδή «Καζαντζάκης». Ο σκοπός; να έρθουμε εμείς οι μαθητές/τριες, μέσα από την εν λόγω ταινία τέχνης σε επαφή με τα βασικά χαρακτηριστικά του ποιοτικού κινηματογράφου στο πλαίσιο του οποίου αυτή δημιουργήθηκε, ώστε να προβληματιστούμε για τη σημασία και τη διαχρονικότητα των ιδεών που αυτή εκπροσωπεί, και στη συνέχεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στο σχολείο, με βιωματικό, παραστατικό τρόπο, να την περιγράψουμε και να την προσεγγίσουμε κριτικά.

Στο κείμενο που ακολουθεί θα αναλύσω τις απόψεις μου σχετικά με την ταινία που μας διηγείται τη ζωή του Νίκου Καζαντζάκη.

Η ταινία ξεκινά στο νοσοκομείο του Φράιμπουργκ στη Γερμανία όπου ο Νίκος Καζαντζάκης συζητούσε με την γυναίκα του ότι ποτέ δεν κατάφερε να γράψει τον επίλογο του έργου του << Αναφορά στον Γκρέκο>>. Κατόπιν η ιστορία διαδραματίζεται στο σπίτι τους στη Γαλλία όπου ο συγγραφέας αναφέρεται στην πορεία της ζωής του καθώς και στα έργα του. Αφηγείται τα σκληρά παιδικά του χρόνια και την καταπίεση που ένοιωθε από τον οξύθυμο πατέρα του. Έπειτα μας γνωρίζει μέσα από τις αναμνήσεις του τον Άγγελο Σικελιανό. Παράλληλα μας διηγείται τα ταξίδια του στο Άγιο Όρος, το όρος Σινά, τη Γερμανία, τη Ρωσία, τη Γαλλία κ.α. και μας συστήνει μέσα από τα δικά του μάτια τον θεό. Στη συνέχεια μας παρουσιάζει το πρόσωπο που τον βοήθησε να καταλάβει το αληθινό νόημα της ζωής, τον Αλέξη Ζορμπά. Ακόμη μας πληροφορεί για το πώς του στέρησαν το Νόμπελ λογοτεχνίας. Στο τέλος σβήνει η φλόγα της ζωής του, αφήνοντας όμως πίσω του μια τεράστια κληρονομιά και το όνομά του γραμμένο με χρυσά γράμματα στο Πάνθεον των μεγάλων δημιουργών.

Κατά τη γνώμη μου η ταινία περνάει πολλά μηνύματα, σχετικά με τη βία που επικρατεί στον κόσμο (η βία του πατέρα του Καζαντζάκη προς αυτόν) και την αδικία και τη μισαλλοδοξία των Ελλήνων που του στέρησαν το νόμπελ λογοτεχνίας. Πιστεύω ότι όλοι οι ηθοποιοί ήταν εξαιρετικοί αλλά ήταν κάποιοι που ξεχώρισαν. Αρχικά ο Οδυσσεάς

Παπασπηλιόπουλος που υποδύεται τον συγγραφέα. Ένας ρόλος ο οποίος ταίριαξε πάνω του με απόλυτη ακρίβεια και μου χάρισε αρκετές στιγμές συγκίνησης. Η ηθοποιός Μαρίνα Καλογήρου έπαιξε πολύ καλά το ρόλο της ως Ελένη Σαμίου και ταίριαξε απόλυτα με τον Οδυσσέα Παπασπηλιόπουλο. Ο ρόλος του Σικελιανού παίζεται από τον ασυναγώνιστο Νίκο Καρδώνη-ένας ρόλος στα μέτρα του. Επίσης ο Θοδωρής Αθερίδης ενσαρκώνει τον Αλέξη Ζορμπά-ένα δύσκολο ρόλο- με τεράστια επιτυχία. Τέλος οι ηθοποιοί στους δευτερεύοντες ρόλους ήταν εξαιρετικοί, μόνο που η Ζέτα Δούκα που υποδύοταν τη Μελίνα Μερκούρη φάνηκε πως δεν κατάλαβε ακριβώς πόσο σπουδαίος ήταν ο ρόλος που της δόθηκε.

Συνοψίζοντας η ταινία ήταν αρκετά καλή για ελληνικό κινηματογράφο και αυτό ήταν κάτι που πραγματικά με εξέπληξε ευχάριστα. Γιατί η τέχνη του κινηματογράφου, αν και είναι μια αφηρημένη έννοια, έχει συγκεκριμένο σκοπό και αποτελέσματα. Τα είδη-φόρμες αυτής της τέχνης είναι αρκετές και η κάθε μια επιδρά με τον τρόπο της λίγο ή πολύ στις ανθρώπινες ζωές αλλά και γενικότερα στην κοινωνία. Κατά την προσωπική μου άποψη ο κινηματογράφος είναι το είδος της τέχνης, το οποίο μπορεί να επηρεάσει περισσότερο τον άνθρωπο καθώς είναι ένας συνδυασμός πολλών άλλων μορφών τέχνης. Έτσι η τέχνη του κινηματογράφου είναι κάτι που επηρεάζει και παρακινεί ανθρώπους διάφορων ηλικιών και χαρακτήρων να επιδοθούν σε διάφορους τομείς και ευελπιστώ πως αυτό θα συνεχιστεί και στο μέλλον.

